

DM-1601100102041000 Seat No. _____

M. A. (Sem. IV) (CBCS) Examination

March - 2022

CCT-10 : Sanskrit

(Vedanga)

(1) निरुक्तम् (अ. ७) (2) पाणिनीयशिक्षा (3) नियत संस्कृतच्छन्दांसि
(Old Course)

Time : 2 $\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- १ (अ) नीयेनाभांथी कोर्धपशु भे संदर्भ सङ्घित सभञ्जवो : ७
- 1 (A) Explain any **Two** of the following with reference 7
to the context :
- (१) एवमुच्चावच्चैरभिप्रायैर्ऋषीणां मन्त्रदृष्टयो भवन्ति ।
(२) अपि ह्यदेवता देवतावत् स्तूयते ।
(३) सुविदत्रं धनं भवति । विन्दतेर्वैकोपसर्गात् । ददातेर्वा स्याद् द्व्युपसर्गात् ।
(४) मन्त्रा मननात् । छन्दांसि छादनात् ।
- (ब) नीयेनाभांथी कोर्धपशु भे श्वोकोनुं सभञ्जती साथे भाषांतर करो : ७
- (B) Translate with explanation any **Two** of the following 7
verses :
- (१) आत्मा बुद्ध्या समेत्यर्थान् मनो युङ्क्ते विवक्षया ।
मनः कायाग्रिमाहन्ति स प्रेरयति मारुतम् ॥ ६ ॥
(२) यथा सौराष्ट्रिका नारी तक्रं इत्यभिभाषते ।
एवं रङ्गाः प्रयोक्तव्याः खेअराँ इव खेदया ॥ २६ ॥
(३) एवं वर्णाः प्रयोक्तव्या नाव्यक्ता न च पीडिताः ।
सम्यग् वर्णप्रयोगेण ब्रह्मलोके महीयते ॥ ३१ ॥
(४) उदात्तं प्रदेशिनीं विद्यात् प्रचयं मध्यतोऽङ्गुलिम् ।
निहतं तु कनिष्ठिक्यां स्वरितोपकनिष्ठिकाम् ॥ ४४ ॥
- २ (अ) नीयेनाभांथी कोर्धपशु भे शब्दोनुं यास्काचार्य अनुसार निर्वचन आपो : ७
- 2 (A) Give etimologies of any **Two** words according to 7
Yaskacharya :
- (१) गायत्री
(२) देवः
(३) जातवेदाः
(४) मातरिश्वा

- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે છન્દોના લક્ષણ-બંધારણ ઉદાહરણ સહિત સમજાવો : ૭
- (B) Define any **Two** of the following metres and explain 7
their structure with illustrations :
- (૧) પૃથ્વી
(૨) હરિણી
(૩) સ્ત્રગ્ધરા
(૪) વૈતાલીયમ્
- ૩ દેવતાઓની ઉત્પત્તિ, સંખ્યા અને આકાર અંગે યાસ્કાચાર્યના મતની ચર્ચા કરો. ૧૪
- 3 Discuss the views of Yaskacharya about origin, number 14
and figure of Gods.
- અથવા / OR**
- ૩ 'તિસ્ર એવ દેવતા ઇતિ નૈરુક્તાઃ ।' સવિસ્તર ચર્ચા કરો. ૧૪
- 3 'તિસ્ર એવ દેવતા ઇતિ નૈરુક્તાઃ ।' Discuss in detail. 14
- ૪ પાણિનીય શિક્ષા અનુસાર વર્ણોના ઉચ્ચારણસ્થાન અને પ્રયત્નોની ચર્ચા કરો. ૧૪
- 4 Discuss the ઉચ્ચારણસ્થાનાનિ and પ્રયત્નાઃ of letters according 14
to પાણિનીયશિક્ષા.
- અથવા / OR**
- ૪ વેદાંગ સાહિત્યમાં પાણિનીય શિક્ષાના સ્થાન અને મહત્વની ચર્ચા કરો. ૧૪
- 4 Discuss the place and importance of પાણિનીયશિક્ષા in 14
Vedanga literature.
- ૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪
- 5 Write short notes on any **Two** of the following : 14
- (૧) ભક્તિસાહચર્યમ્
(૨) ત્રિવિધાઃ ઋચઃ
(૩) ગતિરષ્ટવિધોષ્મણઃ
(૪) અર્ધસમવૃત્તાનિ